

Ανάγκη για κάποιους κοινούς μύθους

20 του Ιούλη. Η αποφράδα ημέρα της Εισβολής για τους Ελληνοκύπριους. Η επέτειος της Ειρηνευτικής Επιχείρησης για τους Τουρκοκύπριους. Ο κ. Ετζιεβίτ έρχεται για να πάρει μέρος στους εορτασμούς στο βόρειο μέρος της χώρας, ενώ την ίδια ώρα κάποιος Υπουργός της Ελληνικής Κυβέρνησης βρίσκεται στην Κύπρο, για να πάρει μέρος στις αντικατοχικές εκδηλώσεις που οργανώνει η ΕΔΕΚ, το ΔΗΚΟ ή κάποιος άλλος στα ελεύθερα εδάφη. Έρχεται με πρόσκληση ο δεύτερος, ενώ με δική του απόφαση ή απλά τη παραίνεση κάποιων συμβούλων, ο πρώτος. Οι Ελληνοκύπριοι είναι ακόμα σε θέση να αυτοδιοικούνται, αν εξαιρέσει κανείς το στρατό όπου από το 1964 έχουν παραχωρήσει τα ηνία στην Ελλάδα και την εξωτερική πολιτική όπου εθελούσια έχουν μετατραπεί σε απλή ανάκλαση της Ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Το ίδιο περίπου ισχύει και για την Παιδεία... Για τους Τουρκοκύπριους δεν τίθεται θέμα ποιος αποφασίζει..

15 του Νιόβρη. Ο Τούρκος Υπουργός θα βρεθεί για μια μέρα ή δυό στα κατεχόμενα, για να συμμετάσχει στους γιορτασμούς της ανακήρυξης της "Τ.Δ.Β.Κ", να επαινέσει την οικονομική πρόοδο του "Κράτους" και να βεβαιώσει για το λαμπρό μέλλον που με τη στήριξη της Τουρκίας το αναμένει. Ο κ. Ντενκτάς από την πλευρά του θα μιλήσει για άλλη μια φορά για το μεγαλείο του Τουρκισμού και θα εκφράσει τις άπειρες του ευχαριστίες για τη βοήθεια της "Μητέρας Πατρίδας", που μεταξύ άλλων περιλαμβάνει και μια ετήσια οικονομική ένεση της τάξεως των \$300 εκατομμυρίων, που αρκετές φορές δε φτάνουν.

Στα ελεύθερα εδάφη θα γίνουν εκδηλώσεις και θα γραφτούν άρθρα για την καταδική του γεγονότος, που λόγω της μικρότερης σημασίας που του αποδίδεται, το πιθανότερο είναι να μή προσελκύσει Έλληνα Υπουργό, ίσως κανένα εκπρόσωπο της Ελληνικής Βουλής... Η Ελληνοκυπριακή πλευρά παραλείπει πια να αναλύσει το πως και γιατί φτάσαμε στις 15 του Νιόβρη, αν δηλαδή πέρα από την προδιαγεγραμμένη τουρκική πολιτική έγιναν και αρκετά λάθη και αρκείται να καταδικάσει την αποσχιστική ενέργεια. Όσο για τον Έλληνα Βουλευτή που ενδεχόμενα παρευρίσκεται σε κάποια από τις εκδηλώσεις, θα διαβεβαιώσει για την αμέριστη υποστήριξη της Ελλάδας, θα επαναβεβαιώσει εφόσον δεν θα προέρχεται από τα Ελληνικά αριστερά κόμματα και τη Νέα Δημοκρατία για την ισχύ του Αμυντικού Δόγματος και πιθανόν να αναφερθεί και στο casus belli, αν η Τουρκία τολμήσει να κάνει ένα βήμα! Το ότι για 25 χρόνια το 37% της Δημοκρατίας, που την εγγυήθηκαν τρεις Δυνάμεις που και οι τρεις ανήκουν στην ίδια συμμαχία, βρίσκεται υπό κατοχήν και το ότι για 25 χρόνια αυτό το 37% εκτουρκίζεται με μανία, αλλάζοντας τη φυσιογνωμία της χώρας, δεν αποτελούν...casus ούτε για προβληματισμό. Όσο για την επίκληση της "Μητέρας Πατρίδας", περιορίζεται μάλλον στις διάφορες εξωπραγματικές ομιλίες του Αρχιεπισκόπου και κάποτε - ανάλογα με το αν βρίσκεται σε κύκλους εθνικιστών και Εοκαβητατζήδων - στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας (κάποιοι ψήφοι είναι ανάγκη να συγκρατηθούν)...

Τις δύο κοινότητες, όχι τις ηγεσίες, χαρακτηρίζουν βέβαια και οι αθλητικοί αλαλαγμοί για τον Παναθηναϊκό, τον Ολυμπιακό, την ΑΕΚ και την Εθνική Ελλάδα από την μια μεριά και τη Γαλατά Σεράι, τη Φενέρ Μπαχτσιέ, τη Μπεσιηκτάsh, την Εθνική Τουρκίας καθώς και την Ουλκίερ και την Εφές Πίλσεν από την άλλη. Οι περσινές Κυπριακές αποτυχίες στους Παγκόσμιους αγώνες της Σεβίλλης λίγη προκάλεσαν στεναχώρια, αφού η Ελλάδα πήρε 6 μετάλλια.... Όσο για την Τουρκία

και τους Τουρκοκύπριους, ο κλασικός αθλητισμός δεν είναι τομέας στον οποίο μπορούν να προσβλέπουν για εθνικιστική έξαρση, εκτός αν στο πρόγραμμα των αγώνων περιλαμβάνονται αγωνίσματα πάλης...

Πιο παλιά, τον καιρό της Μικρασιατικής Καταστροφής, όπως αναφέρεται ο Ελληνοτουρκικός Πόλεμος του 1922, οι Ελληνοκύπριοι χαιρόνταν για την προέλαση του Ελληνικού στρατού στη Μικρά Ασία μέχρι το Σαγγάριο, ενώ οι Τουρκοκύπριοι χαιρόνταν με τη σειρά τους, όταν ο Αττατούρκ κατάφερε να αντιστρέψει τη φορά του πολέμου και να ρίξει τους Έλληνες στη θάλασσα.

Ως εδώ μιλούμε για αντίθετες αντικρίσεις ενός και του αυτού γεγονότος, όπου ότι βλέπεται άσπρο από τη μια κοινότητα είναι μαύρο για την άλλη. Υπάρχουν βέβαια και άλλες περιπτώσεις που συμπληρώνουν όχι μόνο μια εικόνα απόστασης και μη επαφής των δύο κοινοτήτων αλλά και το χειρότερο, της πολύ διαφορετικής στοχοθεσίας. Οι εθνικές και οι θρησκευτικές γιορτές ήταν πάντα διαφορετικές στις δύο κοινότητες. Όσον αφορά τη θρησκεία τούτο είναι αναπόφευκτο, αφού οι δύο διαφορετικές θρησκείες αποτελούν μια πραγματικότητα. Αν εξαιρέσει κανείς το ότι απέτρεψαν ουσιαστικά την επιγαμία, πριν την απαγορέψει το Σύνταγμα (κανένα δε φαίνεται εδώ να απασχολεί που παν τα ανθρώπινα δικαιώματα), καμιά δεν προκαλούν ένταση, ακόμα λιγότερο από πλευράς Τουρκοκυπρίων όπου η θρησκεία σε αντίθεση με τους περισσότερους Μουσουλμάνους, μικρό ή ασήμαντο αποτελεί μέρος της ζωής τους. Μάλιστα, στην ύπαιθρο, υπήρχε παλιά κάποιος αλληλοσεβασμός της θρησκείας και αναγνώρισης των γιορτών εκατέρωθεν.

Αντίθετα οι γιορτασμοί των “Εθνικών Επετείων” έχουν το μερίδιό τους στη διεύρυνση του χάσματος ανάμεσα στις δύο κοινότητες.

Είναι η άποψή μας ότι, αυτές οι διαμετρικά αντίθετες αντικρίσεις, η αποστασιοποιημένη, αδιάφορη και σε αρκετές περιπτώσεις εχθρική αντίκριση του τι είναι σημαντικό για την άλλη κοινότητα, μπορεί σε μεγάλο βαθμό να εξηγήσει γιατί σήμερα βρισκόμαστε στο σημείο που είμαστε οι δύο κοινότητες, εκείνο του ψυχικού χάσματος και των εκατέρωθεν αρνητικών στερεοτύπων. Και το τονίζουμε “σε μεγάλο βαθμό”, γιατί δεν πρέπει κανείς να υποβαθμίζει τα διεθνή οικονομικοπολιτικά συμφέροντα, τα οποία ωστόσο εξυπηρετούνται ανάλογα με το πόσο προσφέρονται οι συνθήκες, που κάποτε από μόνοι τους δημιουργούν οι λαοί. Κι εμείς τις δημιουργήσαμε δυστυχώς...

Αλλά αν θα αναμασούσαμε διαρκώς το παρελθόν, θα κινδυνεύαμε απλώς να μιμηθούμε τον κ. Ντενκτάς. Υπάρχει και το μέλλον, όσο αβέβαιο και σκοτεινό προβάλλει αυτή τη στιγμή για την Ελληνοκυπριακή πλευρά και φυσικά και για τους Τουρκοκύπριους, των οποίων μεγάλο μέρος δε βλέπει πια την Τουρκία ως τον απελευθερωτή.

Η πολιτική που έχει προδιαγράψει και αποφασίσει το Κυπριακό Κράτος και δεν έχει μέχρι της στιγμής αλλάξει ή αναιρεθεί, είναι εκείνη της συμβίωσης με τους Τουρκοκύπριους μέσα σ'ένα Ομόσπονδο δικαιοκρατικό κράτος. Και τίθεται το ερώτημα: Είναι δυνατόν να δημιουργηθούν συνθήκες συμβίωσης - ομαλής συμβίωσης - σ'ένα κράτος, εφόσον συνεχίζουν αυτές οι αντικρίσεις; Υπαλλακτικά το ερώτημα θα μπορούσε να διατυπωθεί ως εξής: Η συνέχιση αυτών των αντικρίσεων είναι δυνατόν να κλείσει το ψυχικό χάσμα που δημιουργήθηκε σταδιακά και να δημιουργήσει προϋποθέσεις για ομαλή διαβίωση σ'ένα κράτος 9200 χλμ²; Όπου τίποτε κοινό δε θα υπάρχει και όπου οι δύο κοινότητες θα συνεχίσουν να αλληλουποβλέπονται, να αντικρίζουν εχθρικά η μια την άλλη και να προχωρούν προς

μια πλήρη ταύτιση, κοινωνική, πολιτική, οικονομική, οι μεν με την Άγκυρα και οι δε με την Αθήνα;

Είναι η άποψή μας ότι όσο απορριπτέες και αν είναι από Ελληνοκυπριακής πλευράς, δεδομένων των Τουρκικών στόχων η τουρκική πολιτική και ενέργειες, εμφανίζουν μια συνέπεια ανάμεσα στους στόχους και τα μέσα που χρησιμοποιούνται. Δεδομένων ωστόσο των στόχων της Κυπριακής Πολιτείας, το χάσμα ανάμεσα στους στόχους και τα μέσα που χρησιμοποιούνται μαρτυρεί μια σημαντική αντίφαση, που πολύ φοβούμαστε αγγίζει τα όρια της ασυναρτησίας.

Η διαφορετική θρησκεία, στο βαθμό που η ωρίμανση και η σωστή μόρφωση θα το επιτρέψουν, θα εξακολουθήσει να διαφοροποιεί τις δύο κοινότητες. Σε κάποιον βαθμό και οι δύο γλώσσες. Όχι όμως κατ' απόλυτον τρόπον, εφόσον γίνει συγκροτημένη προσπάθεια εκμάθησης των δύο γλωσσών κατά τρόπο ισορροπημένο και όχι όπως γινόταν παλιά σε σχέση υποτέλειας της μιας προς την άλλη, όπως γινόταν παλιά και στον Καναδά, μεταξύ αγγλοφώνων και γαλλοφώνων.

Ωστόσο, αν και κάτι τέτοιο θα διευκόλυne την επικοινωνία, δε θα δημιουργούσε συνεκτικούς δεσμούς ανάμεσα στις δύο κοινότητες, εφόσον θα συνέχιζαν να λείπουν οι κοινοί μύθοι. Και μέσα στη διαφορετικότητα της θρησκείας και της γλώσσας μπορούν να δημιουργηθούν οι κοινοί μύθοι, εφόσον θα αναζητηθούν όχι στην ιστορία αλλά στην καθημερινή ζωή: Σε μια ενοποιημένη ποδοσφαιρική Εθνική Κύπρου, σε ένα κοινό για τους Κυπρίους τραγούδι στη Eurovision, σε μια κοινή συμμετοχή σε αθλητικούς αγώνες, σε μια κοινή συμμετοχή σε μια Biennale ή Triennale κ.ά... Ακόμα, και το κυριότερο, με το μοίρασμα της ίδιας καθημερινότητας και θεσμών, σε αντίθεση με το τι γίνεται σήμερα όπου, ενώ η ίδια είναι ουσιαστικά η νοοτροπία των δύο κοινοτήτων και οι μη θρησκευτικές συνήθειες, τίποτε δεν επιτρέπει η διαχωριστική γραμμή να μοιραστούν οι άνθρωποι που ζουν στις δύο πλευρές του συρματοπλέγματος.

Για να υπάρξουν προϋποθέσεις επιβίωσης της Κυπριακής Πολιτείας, χρειάζεται οι άνθρωποι που ζούμε σ' αυτό το μικρό κομμάτι της γης, οι δύο κοινότητες, να μπουν στην έννοια του "εμείς" και να βγούμε από το "εμείς κι' εκείνοι", , ακριβώς όπως γίνεται σε όλες τις πολυεθνικές χώρες που επιβιώνουν ή που προσπαθούν να επιβιώνουν ξεπερνώντας τις εσωτερικές τους διαφορές: Τη Σιγκαπούρη, την Ελβετία, τη Φιλανδία και σχεδόν όλες τις λεγόμενες νέες χώρες, τις Η.Π.Α., την Αυστραλία, τη Νότια Αφρική, τη Βραζιλία και όλες τις άλλες Λατινοαμερικάνικες χώρες.

Διαφορετικά δεν μπορεί η χώρα μας να επιβιώσει ως πολιτική οντότητα. Ενόσω ο ένας βλέπει προς βορρά και ο άλλος προς δυσμάς, ενόσω ο ένας αναζητεί τους "ομογενείς" στη Γεωργία και τη Ρωσία και ο άλλος στις τουρκογενείς χώρες του Καυκάσου, και της Ασίας, ενόσω οι έννοιες του Τουρκισμού και του Ελληνισμού δεν αποτελούν υπαρκτά πολιτιστικά στοιχεία της χώρας μας αλλά τείνουν να της δημιουργήσουν πολιτική ασφυξία.

ΝΕΟΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

6/2/2000